

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХХ, БРОЙ 17

СОФИЯ, 16-30 СЕПТЕМВРИ 2019 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

Юбилей

Тържества в чест на св. Софроний Врачански по повод 280 години от рождението, 225 годишнината от епископската му хиротония и 55 годишнината от неговата канонизация

стр. 1, 3

Теология

Личният мистичен опит и Църковното предание

стр. 4-5

Чудеса на светостта

Чудотворната икона „Богородица Фанеромени“ „Успение Богородично“

стр. 8

ТЕОЛОГИЯ

Христовият Кръст и личният кръст

Страданието неизбежно съпътства болната природа като индикатор за неестественото състояние, в което е изпаднала. Гласът на болката е феномен на Божиата милост към страдалната природа, който свидетелства за самото заболяване и съответно за нуждата от терапия.

Човекът, по силата на богодареното му себевластие, може да се облагодетелства от страданието, като го превръща в средство за своето цялостно психосоматично изцеление, т.е. в оръжие за спасение от тленното и смъртта. Но може, разбира се, да направи и обратното – да се остави то да стане инструментът на неговото окончателно отпадане от истинския, вечен и онтологичен живот. А това се случва, когато неговото сърце похули Бога, и по-точно, когато умишлено се отстрани от Него, забрави за Него или Го намрази. С което на практика самovolно затваря себе си за силите на Благото. Пример за това е отлягането на Господа Христос.

С други думи, **страданието е нещо неутрално** по отношение на метафизичното зло или добро, но **посредством начина на неговата употреба** то придобива конкретен смисъл и значение и така се превръща съответно в **зло или в добро** (Йоан Касиан, *Обозрение на духовната битка*, София 1998, с. 134; Максим Исповедник, *Глави за любовта, Добротолюбие* 3, м-р Зограф 2000, с. 187, 76).

И въпреки това, човешката болка, ако и да е проява на Божиата милост и откровение и да е осъзнавана като такава от човека, тя не би могла да има никакъв смисъл и ценност, ако в нея не се бе намесил Самият Троичен Бог.

Чрез възплъщението на Божието Слово, Който е Бог свършен, цялото човеш-

ко естество – и по тленно тяло, и по страстна, страдална душа – бива възприето от божественото естество. В Личността на Богочовека Исус Христос човечеството възвръща своето загубено единство с Бога. Христос става Лицето и Топосът, в Когото и Където човек се освобождава от властта на смъртта и преодолява всяка болка и всяко страдание.

Спасителят подчини Себе Си на реда на изпадналия в грях свят и премина целия Си живот в един **съвършено завършен Кръст** (Г. Флоровски, *Творение и изкупление*, Солун 1983, с. 111). Този Господен Кръст обдарява цялото човечество със своята изкупителна сила. И принесена на Кръста Господен, всяка една човешка болка, всяко едно страдание придобива ценност чрез тайноведното си преобразяване в **личен оръжие срещу греха – личен изкупителен кръст**. По този начин Кръстът побеждава абсолютно болката, като изкоренява самата и причина – греха, разтваряйки пред човечеството пътя към абсолютното освобождаване от всяка болест, страдание и болка.

Затова и по силата на Христовото разпване и страдание на Кръста **всяка една човешка болка екзистенциално формира личния кръст**. И всеки човек, идващ на света, иска или не, бива даряван от Своя Отец с изключителен и характерен само за него личен житейски кръст за изкупление от смъртта. А оттам насетне дали страданията и болката под този личен кръст ще послужат като лично изкупително средство и освобождаващо от смъртта оръжие, зависи единствено от личната отговорност и отношение към този богопромислен личен кръстен ход, т.е. към личния кръст (Йоан Касиан, *Лактам*, с. 134, 138). Защото премахването на

На стр. 6

БЪЛГАРСКИ СВЕТИИ

Тържества в чест на св. Софроний епископ Врачански

280 години от рождението, 225 от епископската му хиротония и 55 от неговата канонизация

С погоставаща за видния духовник и книжовник св. Софроний, епископ Врачански, тържественост бяха отбелязани 280-годишнината от рождението, 225-годишнината от ръкоположението му за епископ и 55-ата годишнина от неговата канонизация в гр. Враца. Празненствата, посветени на именния възрожденец и небесния покровител на Врачанската епархия, бяха организирани от Врачанска св. Митрополия със съдействието на Община Враца и Областната администрация Враца.

По повод годишнините за благословение на жителите на града и епархията бяха гонесени мощи на св. Климент Охридски – честната глава на светеца, която се съхранява в гръцкия манастир „Св. Йоан Кръстител“, близо до град Верия, както и три от най-ценните и известни ръкописи на св. Софроний Врачански, които се съхраняват в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методи“.

За тържествата в града пристигнаха Негово Светейшество Българският патриарх Неофит, членове на Светия Синод, духовници от други Поместни православни църкви, както и други официални лица.

Триднешните празненства започнаха на 16 септември с посрещане на честната глава на св. Климент Охридски. Светинята беше гонесена от митрополита на Верия, Науса и Кампания Пантелеймон и игумена на манастира „Св. Йоан Кръстител“ архим. Порфирий. Център на празненствата стана църквата „Св. Възнесение“, настоящем храм-памет-

ник „Св. Софроний Врачански“. В храма е погребан епископ Агапий, брат на манастира „Св. Йоан Кръстител“, който е бил Врачански епископ преди св. Софроний.

На 16 септември в 17 ч. свещенство и миряни при тържествено биене на камбаните посрещнаха в храма мироточивата глава на св. Климент Охридски.

На стр. 3

ХРОНИКА

От България

Патриаршеско приветствие за началото на новата учебна година

Обични ученици, Настъпи денят, когато мнозина от вас ще прекратят прага на българската духовна школа – училището, мястото, където ще ви бъдат преподадени множество полезни знания. Приемайте тези знания с любознателност и с ревност следвайте онова, което ви изгражда като достойни българи и граждани на обичната ни Родина.

Благопожелаваме на всички вас Бог, Който е извор на всяко добро знание и единствената ни истинска надежда, да ви съпътства в нелеките, но градивни мигове по пътя

на вашето обучение. Напредвайте в знанието и помнете, че днес положените усилия ще бъдат възнаградени многократно в живота. Не забравяйте да се осланяте на Бога, възраствайте с любов към Него и ближния, бъдете пример в нравствен и морален аспект. Вие сте бъдещето на България.

Скъпи преподаватели,

Вие имате благодатната, но и високоотговорна мисия да посеете знанията на тръгващите по пътя на образованието деца. Най-голямата задача, която се поставя пред вас е да научите най-мал-

ките как да възприемат света по най-добрия и полезен за тях начин. Не пестете сили и умения, за да дарите учащите се с полезното знание, което ще ги направи свободни и здравомислещи, но също така помнете, че онова, което ни прави изпълно свободни и щастливи в пълнота, е искрената ни вяра в Бога.

Божие благословение и Неговата велика милост да бъдат с всички вас!

На добър час!
С отеческа в Христа обич,

† НЕОФИТ,
Патриарх Български

Откриване на новата учебна година в Софийската семинария

С архиерейска вечерня започнаха духовните тържества по откриването на новата 2019/2020 учебна година в Софийската духовна семинария „Св. Йоан Рилски“. Богослужението бе възглавено от Негово Преосвещенство Мелнишки епископ Герасим – гл. секретар на Св. Синод. В съслужение с него бяха архим. Пахомий – ректор на Семинарията, архим. Василий – протосингел на Софийска св. митрополия, йеромонах Мелетий, свещеник Козма Поповски и дякон Слави Спасов. Петкурсниците, заедно със своите преподаватели, благодариха тържественото богослужение с песнопенията възхваляващи Кръста Христов.

В края на богослужението епископ Герасим след като преподава на всички ученици архиастирския благослов на Българския патриарх Неофит, им пожела, и най-вече на първокурсниците, да възрасват във вярата, да благодарят на Бога, че Той ги е довел под омофора на св. Йоан Рилски, както и винаги да осеняват себе си с кръстното знамение.

На Кръстовден новата 2019/2020 учебна година започна с архиерейска св. Литургия, която бе възглавена от Негово Високопреосвещенство Западно- и Средноевропейски митрополит Антоний.

По време на богослужението молитвено участие взеха министър Теменужка Петкова и кметът на София г-жа Йорданка Фандъкова.

Проповед за празника произнесе петкурсникът Марио Стоименов, който

говори върху православно-то богословие относно Кръста Христов. „Вървим по пътя, по който са вървели милиони хора, които са стигнали до рай. Не съществува друг път, един е пътят, който води към рай и той е нанангорнище. Той е Голгота, личната голгота на всеки“, каза петкурсникът, като насочи вниманието на събралото се множество към онзи живоносен дар, който светът получава заедно с Възкресението – Кръста Господен.

В края на св. Литургия Негово Високопреосвещенство митрополит Антоний се обърна с отеческо слово към учениците и преподавателите в началото на новата учебна година. Той им преподаде и архиастирското благословение на Негово Светейшество патриарх Неофит и на

на Бога. Благопожела успешна учебна година на ректора на Софийската семинария, а на учителите повече търпение.

От своя страна архим. Пахомий благодари на митрополит Антоний за високата чест представител на Св. Синод да отслужи св. Литургия и да положи началото на новата учебна година. На учениците той пожела повече ревност, повече дръзновение и ги насърчи да постоят повече в учението, защото от тях БПЦ очаква да станат ревностни църковнослужители и духовници.

В края на духовното тържество бе отслужен и традиционният водосвет, с който официално започна новата 2019/2020 учебна година.

СДСеминария

Първото частно православно училище в България отвори врати

Радостно събитие беляза първия учебен ден в гр. Ловеч – за пръв път отвори врати Частно начално общообразователно училище „Свети Седмочисленици“.

Училището е вписано в Регистъра на институциите в системата на предучилищното и училищно образование на основание заповед на министъра на образованието и науката. Юридическият собственик и ръководен орган на училището е Сдружението на учителите християни от Ловеч „Св. Седмочисленици“. Училището е под егидата на БПЦ – Ловчанска св. митрополия.

В училището ще се изучават всички предмети според учебната програма на Министерството на образованието и науката, ще се изучава православно вероучение и ще се възпитават децата в християнски дух.

На тържеството присъстваха официални гости, сред които инж. Таня Михайлова, зам.-министър на образованието и науката, г-жа Корнелия Маринова, кмет на община Ловеч, г-жа Вана Събчева, областен управител на област Ловеч, г-н Венцислав Христов, зам.-кмет на община Ловеч, г-н Илиан Тодоров, зам.-областен управител, г-н Еленко Начев, началник на РУО-Ловеч, и народните представители г-жа Валентина Найденова и г-н Иван Миховски.

Митрополит Гаврил се обърна към присъстващите със слово, в което каза:

Изминаха няколко години, откакто нашите мечти започнаха да приемат конкретни измерения за създаването на това първо по рода си училище в България. Защо предприехме такава стъпка? Защото по традиция българското училище е обучавало, но и възпитавало в духа на Христовата вяра. Искаме да помогнем на децата да растат и живеят в радост, надежда, любов, да бъдат полезни на хората и на своята родина. Да няма сред тях прояви на насилие и зловредни зависимости от алкохол, наркотици и пр. пороци; да ги учим на вяра в Бога, да обичат хората, да са трудолюбиви и милосърдни. Децата ще изучават всички предмети по програма на Министерството на образованието и науката, ще имат уроци по християнско вероучение, ще се учат да пеят, да рисуват. В училището ще се стареем да има дух на любов, самопожертвователност, добротворство, разсъдителност, взаимопомощ, отговорност.

За покровители на нашето училище сме избрали светите Седмочисленици: светите братя Кирил и Методий и техните свети ученици Климент, Наум, Сава, Горазд и Ангеларий. За България и за славянския свят те са вечен, неувяхващ и най-висок пример на учители и възпитатели, които със своята святост и висока образование са създали цяла плеяда от достойни свои ученици. Успели са да просветят езическия народ в Божествената нравственост и християнската вяра. Затова България има светци, герои, просветители, затова България и днес още я има. И накрая, но не на последно място, искаме да благодарим на нашите безкористни дарители, Господ ние техните имена, да благодарим на Министерството на образование-

то и науката, на Община Ловеч, на свещеници и миряни, на членовете на Сдружението „Св. Седмочисленици“ и юридическия им съветник г-жа Стефка Спиридонова, което е юридическият собственик на нашето училище, на директорката и учителките, на родителите, които ни повярваха и ни повериха най-скъпото, което имат – своите деца.

Бог да благослови това наше начинание, защото помислите ни са чисти.

След това митрополит Гаврил прочете и приветствието на Негово Светейшество Българския патриарх Неофит.

Ваше Високопреосвещенство, Обични в Господа владико Гавриил, Уважаеми преподаватели, скъпи ученици,

В светлите дни, когато отдаваме чест и похвала на честния и животворящ Кръст Господен, с радост отправяме отечески благослов към всички преподаватели и ученици в Частното основно училище „Св. Седмочисленици“ към Ловчанската света митрополия, по повод откриването на учебната година, която е първа за учебното заведение.

Благопожелаваме на учащите и учащите се успехи в овладяването на божествената наука и ревност във възрасването като верни чедна на светата ни Църква и достойни членове на Тялото Христово.

Радваме се, че още един дом на българската духовност отвори врати, където водени от Духа на Истината и познанието, учащите се ще бъдат възпитани в православния дух и обич към Родина.

Бог на всяко знание и Премъдрост да бъде с вас и ви поставява във всяка истина! На добър час!

С отеческа в Христа обич и благословение,

† НЕОФИТ, Патриарх Български
16.09.2019 г.

Беше отслужен водосвет от архиерея и свещениците от гр. Ловеч.

Приветствени слова също произнесоха кметът на община Ловеч г-жа Корнелия Маринова, зам.-министърът на образованието и науката инж. Таня Михайлова и представител на фирма „Лекс Груп“ АД от Ботевград, дарители на бус. Със слово се обърна към всички и директорът на училището г-жа Иванка Хинкова.

След това учениците отидоха в класните си стаи, а гостите разгледаха новото училище.

Пожелаваме успех на новото училище и Бог да благослови още такива училища в нашата страна!

Ловчанска
митрополия

БЪЛГАРСКИ СВЕТИИ

† НЕОФИТ, Патриарх Български

Св. СОФРОНИЙ ЕПИСКОП ВРАЧАНСКИ - ярък пример за отдаденост на делото на Църквата и на своя народ

Ваше Високопреосвещенство, обични в Господа владико Григорий, уважаеми представители на Поместните православни църкви, Ваши Високопреосвещенства и Преосвещенства, уважаеми представители на българската държава, боголюбиви отци, обични в Господа братя и сестри,

Всеблагият и всемилостив Бог, Който има грижа за всички Свои чада, не е оставял без божествената Си подкрепа и българския християнски род, като във всички времена е въздигал сред него дивни и пречудни Свои угодници, които да наставляват по пътя на спасението своите братя по вяра и род. Да ги укрепват и утвърждават в забещаната ни от

нашите деди православна вяра, да разгарят между тях и да поддържат жив огъня на родолюбието.

Свое достойно място в сонма на светците и във всяко вярващо българско сърце има и събралият ни днес Врачански епископ свети Софроний – небесен покровител на прекрасния град Враца и на цялата българска земя, пастир, отдал всичките си сили и таланти за просветата и благопресъпяването на своя обичен православен народ.

През настоящата година Православната ни църква и цяла България отбелязваме три знаменателни годишнини, свързани с неговата личност и свящото му дело: 280 години от неговото рожде-

ние, 225 години от ръкоположението му за киршарх на богохранимата Врачанска епархия и 55 години от неговата канонизация.

Роден в галечната 1739 г., във времена на изпитания за православния ни народ, св. Софроний отдава всичките си сили и целия си съзнателен живот за своите братя по вяра и

род, оставайки завинаги в християнската ни история като верен ученик и следовник на друг наш дивен светец и народен бужител – Хилендарския монах свети Паисий.

Йерей и учител, епископ и просветител, свети Софроний е ярък пример за отдаденост на делото на Църквата и на своя народ,

който той синовно е обичал и за което духовно пресъпяване усърдно и с много жар е ратувал. Остабеното ни от него книжовно наследство и до днес е високо ценено от неговите потомци, които продължават да произнасят светото му име с трепет и преклонение и да се възновяват от неговия пример.

Ето защо, с радост отечески приветстваме и молитвено подкрепяме инициативата на светата Врачанска епархия, в лицето на високопреосвещения наш събрат Врачанския митрополит Григорий, за настоящите тържества, в което провеждане виждаме жив духа на свети Софроний, който и днес ни благославя от Не-

бесата, като измолва от Всеподателя Бога мирни и благословени дни и години, добруване и духовен напрегък за своя народ. Нека този дух винаги да бъде жив сред православния български народ, защото такива са заветите към нас на свети Софроний, на свети Паисий Хилендарски и на всички от века просияли Божии угодници от българския християнски род.

По техните молитви и по тяхното свято небесно застъпничество за нас Господ Бог всякога да благоволит над Православната ни църква, над страната ни и над нашия народ и да ни дарува божествената Си благодат и Своето вечное спасение!

Честит и благословен празник!

Тържества в чест на св. Софроний Врачански

От стр. 1

Бе отслужена тържествена вечерня, възглавена от митрополит Пантелеймон. На високопреосвещения митрополит съслужиха многобройно свещенство от Врачанска епархия, а песнопенията бяха изпълнени от източно-църковен хор „Св. Наум Охридски“ с диригент Андрей Касабов.

Втория ден жителите на Враца и гостите за празненствата имаха възможността да видят три от най-ценните и известни ръкописи на св. Софроний Врачански, които се съхраняват в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“: първия *„Софрониев прегис на „История славянобългарска“*, направен през 1765 г. в гр. Котел; *„Часословец от 1768 г. и Поучения и словосказания за празниците Господни“* (Първи Видински сборник) от 1802 г.

Експозицията бе тържествено открита в 10 ч. в Регионалния исторически музей – Враца в присъствието на кмета на града г-н Калин Каменов, общественици, културни дейци и ученици от врачанските училища. Ръкописите бяха представени от доц. Красимира Александрова от Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“. При откриването слова произнесеха Негово Високопреосвещенство Врачански митрополит Григорий и кметът Калин Каменов.

С кратък молебен, от-

минава през просвещението му.

Бе разкрит и духовният облик и християнските добродетели, на които е носител свети Софроний: дълбоко смирение, християнско търпение, дълбоко покайние, саможертвена любов и пастирска грижа към повереното му от Бога паство.

Вторият ден от тържествата по повод знаменитите годишнини на св. Софроний епископ Врачански завърши с празнична вечерня и тържествен концерт.

Вечерното богослужение във Възнесенския храм „Св. Софроний Врачански“ бе възглавена от Негово Високопреосвещенство Врачански митрополит Григорий, на когото съслужиха инуменът на гръцкия манастир „Св. Йоан Кръстител“ архим. Порфирий, протосингелът на Софийска св. митрополия архим. Василий и свещенство. В богослужбата молитвено участие взеха Техни Високопреосвещенства: митрополитът на Верия, Науса и Кампания Пантелеймон, Великотърновски митрополит Григорий, Неврокопски митрополит Серафим, Старозагорски митрополит Киприан, Видински митрополит Даниил и Негово Преосвещенство Адрианополски епископ Евлогий, игумен на Рилската манастир.

Празничната вечер продължи с концерт, на който бяха наградени по-

бедителите от конкурса на Врачанска св. митрополия – „Св. Софроний Врачански – ярък духовен пример от миналото към настоящето и бъдещето“.

Наградите връчиха Негово Високопреосвещенство митрополит Григорий, кметът на града и областният управител. Конкурсът бе в два раздела – изобразително изкуство и литература, а в него се включиха деца от четири възрастови групи, от цялата страна.

В концертната програма се включиха деца от училище „Св. Софроний Врачански“, Симфоничният оркестър „Симфонията“ с диригент Христо Павлов, Дамският хор „Възнесение“, народни музиканти. Кулминация на концертната програма бяха изпълнените на Камерен ансамбъл „Св. Йоан Курузел – Ангелогласния“ с диригент Кристиан Попов.

Кулминация на тридневните празненства бяха тържествената св. Литургия и молебенът към св. Софроний Врачански, оглавен от Негово Светейшество Българския патриарх Неофит.

В литургията, възглавена от Негово Високопреосвещенство Врачански митрополит Григорий, съслужиха Техни Високопреосвещенства митрополитът на Верия, Науса и Кампания Пантелеймон от Гърция и архиепископът на Ръмник-Вълча Вар-

сануфий от Румъния, кдето през 1806 г. е отпечатан Софрониевият „Неделник“. В св. Литургия съслужиха и Техни Високопреосвещенства: Великотърновски митрополит Григорий, Ловчански митрополит Гавриил, Неврокопски митрополит Серафим, Старозагорски митрополит Киприан, Видински митрополит Даниил, Техни Преосвещенства Мелнишки епископ Герасим, гл. секретар на Св. Синод, и Адрианополски епископ Евлогий, игумен на Рилската св. обител, архимандрит Василий, протосингел на Софийска св. митрополия, архим. Василий, представител на Руския патриарх у нас, архим. Пахомий, ректор на Софийската духовна семинария, архим. Порфирий, игумен на манастира „Св. Йоан Кръстител“, Верия, Гърция, ставр. ик. Нелуц Опръ, представител на Румънския патриарх у нас, свещеници и дякони.

По време на Божествената литургия песнопенията бяха изпълнени от смесения хор при Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ с диригент доц. Димитър Димитров и хор „Св. Наум Охридски“ с диригент д-р Андрей Касабов.

Слова произнесеха патриарх Неофит (което публикуваме) и митрополит Григорий. В словото си владиката благодари за това, че Врачанската епархия и Българската църква можаха тържествено да отбележат паметта на един от най-видните ни възрожденци. Той изтъкна здравата връзка между св. Софроний Врачански и св. Паисий Хилендарски, като допълни, че и днес има техни последователи – хора, които ни водят по пътя на Истината и ни помагат да стигаме до Бога.

Тържествената богослужба завърши с многолетствие.

Приветствие от митрополит-председателя Бойко Борисов бе прочетено от г-н Емил Велинов, директор на Дирекция по Вероизповеданията към МС.

Александра КАРАМИХАЛЕВА
Снимки:
Ангел КАРАДАКОВ

Христовият Кръст и личният кръст

От стр. 1

родителя на страданието и болката – греха, придобива мощна освободителна сила само ако е свободен акт на милост и любов (Г. Флоровски, пак там).

Често пъти обаче, особено в съвременното общество на евдемонизъм и крайна богоотчужденост, болката не бива разбрана като Божия милост и откровение, а като **Божия гняв срещу човека** (Максим Изповедник, *Умозрителни глави*, с. 264). Пълнотата на Божията любов, която цели опазването на човешката свобода, в такъв един свят се явява по-скоро като строго изискване на трансцендентната справедливост, защото тя директно призовава човешката воля към съработничество посредством Божието слово и заповеди. Само че човешката воля и желания са насочени и привързани към земните неща. Затова и всяко едно нещо, което ги откъсва от тях, те възприемат като нещо вражеско.

Във всеки случай онова, което човек нарича **Божия гняв**, не е друго, а е феноменът на **Божията отсъствие**. **Божията отсъствие** в същността си представлява т.нар. *оттървяване (оттегляне) на Бога*, което се обуславя от прекратяване или намаляване на Неговата благодат (действие) по отношение на даден индивид или общност. То бива *привидно, частично* (за да бъде подложен човекът на изпитание или възпитание) или *цялостно*, поради отвращението и погнусата на Бога от крайността на греховната смрад (Максим Изповедник, Глави за любовта, *Доброто-любов* 3, с. 221). И по причина липсата на Божията близост и милост се появяват и *изкушенията*, които причиняват на душата множество скърби и болки.

От гореприведените светоотечески текстове лесно се стига до заключението, че **личният кръст се състои от изкушенията в живота на човека и от болезнените състояния, които ги следват**, а те са „всяка болка, всяка горчилка, всяко нещо неприятно“ (Митр. Инокентий Вениаминов, *Пътеводител в Царството небесно*, Превеза 1992, с. 47).

И когато личният кръст бива издигнат и понесен в **правилно кръстоносене (кръстен ход)**, чието начало се поставя с въвеждането в изкупителното кръстно шествие на Господ през света и приобщаването на личния житейски кръст към Христовия Кръст чрез тайнството на св. Кръщение, тогава той придобива своето онтологично измерение, защото цял се изпълва с *благодатта Христово*. Тогава именно личният кръст и всяка болка в него чрез очистващата, просвещаваща и обожествяваща сила на Божията благодат става средство за освобождение от видимите и невидимите действия на всяко зло и за проявление на *Божията слава*.

Христовият Кръст

Целият земен път на Христос е живот на съвършено кръстоносене. Новият Адам въздига Своя Кръст напълно доброволно. Не поради някаква необходимост, наложена от падналата човешка природа (*πλητοκρῖας φύσεως*), а по силата на **личния доброволен избор** (св. Максим Изповедник, *Προς Μαρτῖνον πρεσβύτερον*, M.G. XCI, 129). Защото Христос, бидейки съвършен Човек, приел от Своята Майка – Пресвета Богородица, смъртно и страдално тяло, но душата Му – душа на Богочовек, била чиста от семето на греха и съответно – неподвластна на закона на смъртта. Тоест подобно на първия Адам отпреди грехопадението, Той притежавал възможността да не премине през смъртта (*potens non mori*) (Г. Флоровски, пак там, Солун 1983, с. 111). Но Богочовекът поел Кръста Си, и то по единствения възмо-

жен съвършен начин – с **пълно послушание към Божията воля**.

Само че целият свят, повлечен от грехопадението на първостворените човещи, се ожесточил срещу истинското благо, срещу доброто. Дори нещо повече – влязъл във война с него. И въпреки това Преплагият Творец подчинил Себе Си на този свят, т.е. на ожесточеното Си творение, и го обгърнал целия с божествената Си любов, която всичко опрощава. Така в даден момент от човешката история Той се възплъттил и се открил на света. Чрез това възплъщение на Божия Син, Който е съвършеният Образ на Бог Отец, се възстановил изначалният Божий образ в човешката природа. И това божествено Домостроителство било извършено в името на богоутвърждаването на живота, а не на смъртта. Но затова пък **целият земен живот на Всеблагия Господ се превърнал в Страдание, Болка и Кръст**.

Дълбоката същност и сила на Кръста е нещо много по-значително от простата човешка болка на Всеблагия. Защото **Кръстът преди всичко е символът на Божията любов, радост и надежда**. Именно чрез Кръста се засвидетелства онази Любов, Която се възплъти и претърпя страдания, за да може човекът да заживее освободен от властта на сатаната и неговите демони.

Изкупителната сила на Кръста, както вече се очерта, не е свързана с някакъв определен момент от живота на Изкупителя. **Тайнството на Кръста** остава неведомо за човешката логика. И то бива окончателно отвоювано и завършено едва на страшната Голгота, където целият живот достига най-върховия си момент – смъртта, а тя именно е и крайната цел на Божието възплъщение, да бъде тя победа.

Кръстната смърт на Господ е жертва и отдание на Любовта. Възплътеният Божий Син не само не избегна смъртта, и то най-унизителната, но я и пожела, по силата на закона на истината, правдата и любовта.

Неговото мъченичество е мъченичество на неопетнената от греховни наслади човешка природа, която като такава е освободена от необходимостта на смъртта. Само че Христос именно чрез силата на Кръста доближава всеки човек, като предизвиква човешкото желание и воля, и ги лекува, ако срещне отклик от страна на ума. Защото именно желанието е обиталището на греха, както дебело подчертават това св. Григорий Нисийски и особено св. Максим Изповедник.

Свети Григорий Палама в една своя омилия посочва, че Кръстът е „отхвърляне на греха“ (*ἡ ἀσκαρτίαις κατάρρησις*). Точно поради това Кръстът съставлява фундаментът на православното църковно общество. А неговият живот е живот на кръстоносене, т.е. живот на истинските, духовните „кръстоносци“.

Във Ветхия Завет Христовият кръст е тайнствено предобразяван, но едновременно с това той и реално бил преживяван от всички праотци и пророци. И наистина, всички приятели на Бога – и отпреди Моисеевия закон, и след него – са ни явени именно чрез преживяването на Кръста, в Неговите – на Божието Слово, болки и страдания. И отново **чрез Кръста настъпва спасението и на целия човешки род**.

В обобщение, Кръстът е онова оръжие, с което Христос умря и чрез което победи силите на мрака. Или още, **Кръстът е нетварната Божия сила (енергия),**

която е спасявала и спасява човещите – и тези, които са живели отпреди даването на Закона, и тези, които са след Закона; и тези отпреди Боговъплъщението, и тези след Боговъплъщението (Митр. Йеротей (Влахос), *Το πολιτεῖμα τοῦ Σταυροῦ, Λεβιδιά* 1992, с. 139). Защото животът с Кръста е бягство от греха, както и бягство от смъртта, а още и унищожаване на самия грях. С други думи, целият живот на християнина е всъщност живот с Кръста Господен, или иначе казано – живот на въздигане в Господа на личния кръст и лични кръстоносене.

Личният кръст

Страданието на личния кръст придобива онтологичен смисъл и сила само ако е осъзнато и правилно възприемано като страдание от освободителния и изкупителен кръстен ход – кръстоносене. Защото силата на личния житейски кръст извира единствено и само от неговото съединение с Христовия Кръст, Който по тайнствен и неведом начин предава Своята всеопрощаваща и освободителна мощ на всяко едно от съставлящите го кръстни звена. А тези звена са онези лични кръстовете, които са понесени от членовете на Тялото Христово. И докато човешката история продължава, личните кръстовете, принесени в Господния, ще продължават да формират и размножават Единия Кръст на Христос до идването на онзи Ден, когато Той ще се яви в Своята съвършена пълнота, сила и красота и „на оногова, който побеждава, ще се гаже да яде от гърбото на живота (Кръста Господен), що е по-горе Божия рай“ (Откр. 2:7). „И ще отрече Бог всяка сълза от очите му, и смърт не ще има вече; ни жалейка, ни пискъ, нищо болка няма да има вече, защото прегишното се мина“ (Откр. 21:4).

Личният кръст на практика става онзи кръстен мост към Всещедрия Троичен Бог, чрез който вярваният се изпълва с „всяко добро гаяние и всеки съвършен дар“ (Иаков. 1:17). Затова, за да достигне човек своето спасение, първо е нужно да осъзнае какъв е личният му кръст, за да може да придобие всяка възможна полза от него (Митр. Теофан Затворник, *Три слова за носене на кръста*, Русе, 1994, с. 4).

От казаното дотук може да се заключи, че за да преодолее резултатно страданието и болката на личния си кръст, човек трябва да преоткрие свойствения за човешката природа живот, който не е друг, а е този в кръстния ход на Господа. Но за да може да осъществи това, първо е нужно да излекува своята душа, която следва да е носителят на личния му живот. А тя, душата, от своя страна, за да има в себе си живот, да е животворна, трябва отново да се намери пребъдваща при Самия Източник на живота, при Бога. В противен случай, бидейки отчуждена от Него, тя ще е лишена от истински, онтологичен живот и ще остава мъртва и напълно неспособна да животвори тялото. Тоест тя **само ще съществува, но без да живее**, защото в нея няма живот.

Тук следва да си припомним, че в **Творението съществуване и живот съвсем не са едно и също нещо** (вж. Блаж. Августин, *De Genesi ad lit. I, 5, PL 34*; вж. Г. Флоровски, пак там, с. 56.). Точно такъв смисъл носят повелителните думи на Христос, отправени към младежа, който търсил своето спасение, но пожелал да се отклони от Него, за да погребее своя по плът баща: „*Върви след Мене, и остави*

мъртвите да погребват своите мъртъвци“ (Мат. 8:22).

Ето защо, когато говорят за здраве на целия човек, св. отци на Църквата наблягат основно и преди всичко на здраве на душата. Докато телесното здраве придобива някакво значение в техните писания дотолкова, доколкото то спомога на душата за нейното възвръщане към Бога.

Въздвижение на личния кръст

Преблагият и съвършен Промислител устройва спасението на човешката душа по разни и непостижими за нас начини. На тези, които желаят и търсят спасението, Той укрепва желанието, а на онези, чието желание е замряло, Той съживява волята за спасение (Йоан Касиан, пак там, с. 160). Това у човека се постига чрез насочване очите на ума към умопостижимите блага и крайното Благо – Бог. **Насочването на ума** към умопостижимите неща и Бог е възвръщане на ума към естественото му състояние, което собствено представлява и началото на лечението на душата, тъй като умът е нейният хегемон и посредством него всички останали сили на душата се устремяват към Бога.

Изцеляването на душата обаче не приключва само с насочване ума към умозримото, понеже умът, въпреки неудовлетвореността, която е започнал вече да изпитва, не може отведнъж да изостави вредните си привычки, многогорижия и суета. Все пак това състояние поставя началото на личната духовна бран, която впоследствие напълно ще отведе до естественото за човешката природа състояние, до изначалната райска сепмплота (Архим. Евсевий Витис, *Нδονή – Οδύνη*, Атина 1994, с. 126). Това именно начало представлява и **началото на въздигането (въздвижението) на личния спасителен кръст**.

Свети Марк Подвижник обяснява, че умът може да пребивава в три вида състояния, като може да преминава от едно в друго. Тоже **три състояния на ума** са следните: *естествено* – което е свойственото за природата му; *неестествено* за природата му, което е ненормално и дефектирално (опорочено), и *свръхестествено*. Зад тези три състояния на ума се крие на практика цялата история на човешкото грехопадение, понеже именно умът, както стана вече въпрос, е основният орган при развитието на грехопадението. Той е првострадалният, првостраданият орган у човека и той бе причината всички сили на душата да изпадат в тление и болезнени състояния чрез завладяването им от неестествената септивна наслада.

Когато умът пребивава в неестественото състояние, той забравя за Божията всемирна справедливост и започва да спори с хората, намирайки тях виновни за неправдите срещу му.

От това владичество на неестествената септивна наслада човек не може да се освободи единствено чрез собствени сили. Това се случва изключително с Божията помощ, но първо необходимо условие за нейното придобиване е дейното съгласие от страна на човека. Тоест осмислянето на страданието и преодоляването на мъртвостта (тлението) започва само когато ръководният орган в човека – умът, установи, че самият той е причината за лукавите помисли и съответно изповяда пред Бога своите грехове със съзнаване на своите заболявания – страстите. Този момент на съкрушително покаяние формира и **началото на въздвижението на личния кръст и съответно представлява началото на изцелението на целия човек**.

Анула ХРИСТОВА

ХРОНИКА

От България

Патриаршеска литургия за Кръстовден

В софийския квартал „Лозенец“ се намира новопостроен храм, посветен на честния и животворящ Кръст Господен.

Тази година великолепният нов храм чества за втори път своя храмов празник, след като на 15 октомври 2017 г. бе осветен от Негово Светейшество Българския патриарх Неофит. И ако през 1878 г. нашите деди са въздигнали високо светия Кръст на възвишение в столичния квартал „Лозенец“, в знак на признателността си към Бога за възврътаната ни след вековете на робството свобода, то с построяването на храма мястото се превърна в свещена земя за постоянно славословене и благодарене на Бога от страна на всички, които живеят и работят в града на Божията Премъдрост – София.

В празничния ден, под знака на Честния Кръст – символ на нашето спасение, голямо множество от духовници и миряни заедно отправиха молитви към Бога и Му благодариха за великите благоденствия към нас, човешките.

Светейшият патриарх Неофит възглави празничната литургия в просторния столичен храм. Заедно с него съслужиха викарият Белоградчишки еп. Поликарп, протосингелът архим. Василий, йеромонах Юстин от Зографската света обител, ик. Николай Георгиев – началник на синодалния от-

дел „Връзки с обществеността“, духовният надзорник ставр. ик. Ангел Ангелов, много потрудилият се за празнуващия храм ставр. ик. Василий Сарян, ик. Петър Тотев, прот. Любомир Стоянов – предстоятел на празнуващия храм, прот. Константин Цанев от храмовото духовенство, свещеник Костадин Трнев, митрополитският протодякон Иван Петков и дяконите Петър Славов, Георги Читалов и Лука Китин.

Празничните песнопения бяха прекрасно изпълнени от сборна група столични певци, ръководени от Емил Първанов.

Да съпреживяват богослужението на празника се събраха множество миряни от цяла София, които чинно стояха в храма и с молитвено настроение преживяваха светото тайнство на Христовата Евхаристия.

Празничната служба бе уважена от кмета на община „Лозенец“ г-н Любомир Дреков и общински служители.

Преди отпуста еп. Поликарп освети празнично коливо, подготвено специално за Кръстовден от студентката по богословие Невена Моджахед.

В края на богослужбата с пастирско слово към многобройните вярващи се обърна Негово Светейшество патриарх Неофит. В словото си той пожела: „Нека силата на честния и животворящ Кръст Христов винаги бъде с нас, с нашата Православна църква и със скъпото ни Отечество, за да можем, укрепвани от него, с истинска любов да растем в Христа (Еф. 4:15)“.

С красив букет цветя и благопожелания председателят отец Любомир Стоянов благодари на Светейшия владика от името на църковното настоятелство и боголюбивия народ.

За всички дошли да уважат празника бе подготвено за благословение и телесно укрепване ароматно постно ястие.

Весела
ИГНАТОВА

Водосвет по случай откриването на учебната година във Варненския Медицински университет

На 16 септември се проведе празнична церемония по случай откриването на учебната 2019/2020 година в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна. По този тържествен повод Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски митрополит Йоан отслужи водосвет.

Митрополит Йоан поздрави проф. д-р Красимир Иванов – ректор на университета, цялата академична общност на висшето учебно заведение и приветства всички студенти с новата учебна година.

Сред официалните гости бяха г-н Иван Портних – кмет на град Варна, г-н Тодор Балабанов – председател на Общински съ-

вет Варна, старши комисар Даниел Пашов – директор на ОД на МВР-Варна, проф. д-р Валентин Игнатова – изпълнителен директор на УМБАЛ „Св. Марина“ – Варна, полк. доц. д-р Георги Попов – зам.-началник по научната дейност на ВМА – София, полк. проф. д-р Ивай-

ло Въжаров – началник на ВМА – Варна, и др. Получен бе и поздравителен адрес от г-н Красимир Вълчев – министър на образованието и науката на Република България.

Варненски и
Великопреславски
митрополит

Кръстовден в манастира „Св. Троица“, Кръстова гора

На 13 септември, в вечерието на празника Кръстовден, под звъците на празничните камбани в манастира „Св. Троица“ бе посрещнат епархийският архиерей Негово Високопреосвещенство Пловдивски митрополит Николай от игумена на светата обител архим. Висарион, манастирското братство и хилядите поклонници.

Множество християни, дошли от всички краища на страната, пристъпваха да се поклонят на частицата от честния и животворящ Христов Кръст, която се съхранява в манастира.

С литийно шествие владиката се отправил към манастирския храм, поклонил се на частицата от светия Кръст и благопожела на всички присъстващи душеспасително поклонение.

Празничната вечеря бе възглавена от високопреосвещения Пловдивски митрополит Николай. По установена традиция тя бе извършена под открито небе.

Владиката бе придружаван от двамата викарни епископи – Знеполски Арсений и Константишки Яков. На богослуженията присъства и бригаден генерал Явор Матеев, командир на силите за специални операции и гарнизон Пловдив.

В полунощ започна празничната утрена, в края на която Негово Високопреосвещенство извърши чина на Въздвижението на светия Кръст и както в древност св. Макарий, патриарх Йерусалимски, въздигна Кръста на Спасителя и осени всички краища на света в четирите посоки.

Множеството миряни заедно с пев-

ците от митрополитския хор „Св. ап. Ерм“ пееха „Господи, помилуй“ и чинно се поклоняха на въздигнатия животворящ Кръст. Епархийският митрополит възглави светата Литургия в съслужение с викарните архиереи и духовенството: архим. Висарион, йером. Максим, ставр. ик. Тодор Хаджиев, протосингел на св. митрополия, ик. Деян Стоенчев, духовен надзорник, ик. Васил Кашоров и ставр. ик. Александър Величков.

По време на богослужението запалените от миряните стотици свещи осветяваха околността. С едни уста и едно сърце всички заедно изповядаха „Символа на вярата“ и казаха Господнята молитва „Отче наш“.

С архиастирско слово за празника на св. Кръст в края на богослужбата митрополит Николай се обърна към хилядите поклонници, дошли да се докоснат до частицата от Кръста Господен, като подчерта каква е силата и значението всеки вярващ да носи житейския си кръст и следва Христа Спасителя.

Духовното тържество завърши с многолетствие, прогласено от митрополитския канон Ангел Ангелов.

Пловдивска митрополия

Водосвет за началото на учебната година в РУО София-град и София-регион

Първият учебен ден, който тази година е на 16 септември, бе отбелязан с тържествени водосвети в сградите на Регионалните управления на образованието за София-град и София-регион.

С благословението на Негово Светейшество митрополит Софийски и патриарх Български Неофит, водосветите бяха отслужени от Негово Преосвещенство Белоградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит, в съслужение с йеромонах Мелетий, заместник-ректор на Софийската духовна семинария „Св. Йоан Рилски“, и свещеник Костадин Трнев.

За здраве и спасение бяха благословени и поръсени със светена вода описите и служителите на двете учреждения заедно с техните началници, съответно д-р Ваня Кастрева – на РУО София-град, и г-жа Росица Ива-

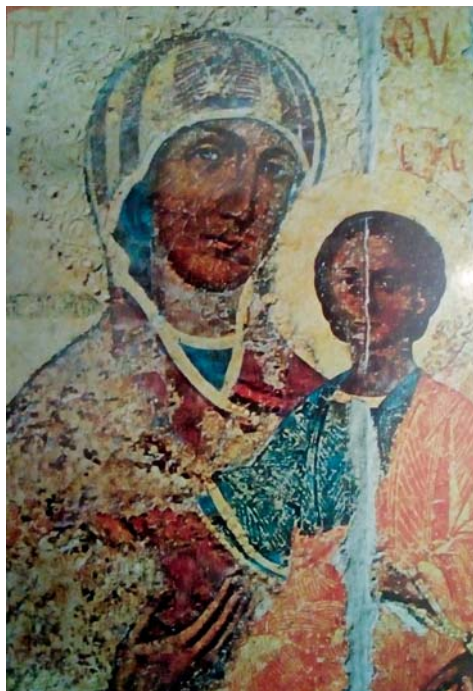
нова – на РУО София-регион.

Негово Преосвещенство епископ Поликарп поздрави всички трудещи се в двете учреждения от името на Негово Светейшество митрополит Софийски и патриарх Български Неофит, като им пожела „лека, благословена, изпълнена с всяко благо и изобилие на добри дела нова учебна година“ и подари на присъстващите по един православен календар за идната година.

От своя страна служителите на Регионалните управления на образованието благодариха за духовната радост от височайшето посещение, като посрещнаха архиерея и духовниците с богата трапеза и усмивки на лицата, а г-жа Росица Иванова подари на викария на Софийския митрополит многоцветен букет и икона на св. Богородица.

Софийска
митрополия

ЧУДЕСА НА СВЕТОСТА

Църквата „Успение Богородично“ е една от най-големите в Солунска област. Тя се намира на централния площад в градчето Неа Миханьона. Величественият храм е построен върху малка стара църква и е осветен през 1984 година. В него може да се поберат над 2000 души. Тук се пази чудотворната икона на св. Богородица „Фанеромени“

(„Явяващата се“), която е била донесена от гръцките бежанци от Миханиона (Мала Азия). При размяната на населението през 1921 г. множество гръци се установяват в Солун и околностите му. Има няколко предания за тази икона. Едно от тях разказва, че през тежкия за гръците период на Малоазийската катастрофа една жена скрила ико-

Чудотворната икона „Богородица Фанеромени“ в храм „Успение Богородично“, Неа Миханьона, обл. Солун

ната и за да я спаси, я хвърлила в морето. Иконата изплувала в района на град Перамос, където я намерил един монах.

От 1927 г. Всяка година на 23 август, когато Православната църква празнува Отдание на Успение Богородично или „Деветте дена от Успение Богородично“, в Неа Миханиона се стичат хиляди вярващи от Гърция и от цял свят.

Църквата в Неа Миханиона отбелязва тържес-

твено празника Успение Богородично, но храмовият празник е именно на 23 август. Това е така, защото в съседното село Епаноми също има старинен храм, посветен на Успението на Божията Майка.

Тук ще отделим внимание на

честването на Успение Богородично

Подготовката за настъпващите празници

обикновено започва още от 13 август. Чудотворната Богородична икона е изложена за целогодишно поклонение в обособен параклис в храма. Тя се изважда от Великоленната кувуклия, в която се съхранява и се поставя в специална преносима рамка.

На 14 август, след Великата вечерня, се извършва лития около храма. Голямата и тежка икона се изнася извън храма от мъже доброволци. Жени от сестринството на храма започват да пеят енокмия (Възхвали) в чест на Пресветата Майка.

Трябва да отбележим, че псалмите в храма са професионалисти. Сред тях има и един псалт от Африка, който придава особено звучене на Византийския напев.

Свещениците, следвани от мъжкия и женския хор, спират на четирите посоки на света и произнасят екменции. Мъжете, носещи иконата, непрекъснато се сменят, за да може всички да получат благодат от Пресветата Майка.

Когато литията завърши пред портите на храмовия двор, мъжете вдигат иконата високо в хоризонтално положение с изпълнати ръце, и всич-

ки вярващи минават под нея за благословение.

Свещениците, заедно с псалмите, застават на високите стълби към храма и започват да четат Канона към Пресвета Богородица, докато стотиците поклонници минават под иконата и изпълват църковния гвор.

На 15 август се извършва архиерейска света Литургия. Църквата се изпълва от жителите и гостите на града. Първо те минават и се покланят на иконата на св. Богородица, след което влизат в църквата. На празничната литургия се причастяват всички присъстващи в църквата, чийто брой може да бъде и над 3000 души.

Трябва да подчертаем, че всяка година се случват различни чудеса. Деца проговарят, а болни от тежки болести се излекуват. Всеки пристъпва към Пресвета Богородица с молитва за здраве и спасение. Някога иконата е лекувала чрез „бие-не“, но тази практика вече не се прилага повече от 60 години.

Нека по молитвите на Пресвета Богородица бъдем живи и здрави.

Амин!

Евгения КОМАРОВА

Чудотворната икона „Богородица Фанеромени“ – Миханьониса е прославена сред вярващите заради неговия начин за изцеление на болните. Съгласно свидетелствата на очевидци, изцелени с помощта на иконата, тя чудотворяла чрез ... удари (от гръцки – фъшейт; любопитното е, че другото, и то основното, значение на тази гръцка дума е „разкаianie“).

Болният, седнал на земята, прегръщал светия образ. Свещеникът прочитал молитва и иконата в ръцете на страдащия започнала да се движи, удрайки го по тялото, понякога дори до промичане на кръв. И веднага настъпвало изцеление.

Само че много често вярващите, в очакване да гоиде техният ред да прегърнат иконата, започва-

Чудодейни изцеления

ли да се държат неподобаващо – да се ругаят и да спорят помежду си. Това станало причина през 1951 г. Солунският митрополит да забрани на свещениците да предават иконата в ръцете на вярващите. А „Богородица Фанеромени“ заела своето място, издигната върху специален проскинитарий.

И Въпреки че днес иконата не лекува чрез удари, хората все още продължават да получават нейната

помощ. Известни са много свидетелства на верни, на които Миханьониса е помогнала за възстановяване на загубеното им здраве, подкрепяла ги е през трудни периоди от живота им или ги е дарила с дългоочакваната рожба.

За православните гръци нейният празник е така важен, както и празниците в чест на образите на Божията Майка от Сумела, Тиноската Пресвета Богородица и др. Затова хиляди хора идват тук на празника, за да се покланят на тази светиня.

seraphim.gr

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2019 г.

1 година 30,00 лв.
6 месеца 15,00 лв.
3 месеца 7,50 лв.
ед. цена 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02/987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02/987-56-11 / в. 131
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синадално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.